„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
ШЕСТ ПУТА НА НЕДЕЉУ,
увек на дан после свеца.

Претплата и огласи
шаљу се администрацији,
а рукописи
Уредништву „БРАНИКА“
у НОВИ САД.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
на годину: К 28 или 35 дин.
на по године: К 14 или 17½ дин.
на четврт год.: К 7 или 8¾ дин

Поједини бројеви стају
10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 12 потура од реда
ситних слова.

Уредништво и администрација
»Браника« налази се у кући
дра Мих. Полита-Десанчића, грч-
ко-школска ул. бр. 11.

Број 151. У Новом Саду, у среду 6. (19.) јула 1905. Година XXI.

Једна светла тачка.

У дубокој тмини, у којој се данас сви крајеви Српства налазе, Србин и најмањи зрачак светлости радосно поздравља. Има једна стара српска песма: куд погледим свуд је тама, нигде нема светлила. Тако је то данас са Српством. Погледајте на наше јадне околности овде, погледајте на тужну српску рају у Старој Србији и Македонији, где турски и арнаутски јатаган, где бугарашка репетирка тамани Српство, па погледајте и на Србију, где партајски раздор раздире тамошње Српство — свуд је заиста тама, нигде нема светлила.

Но *дубока тама* покрива и две српске земље: *Босну и Херцеговину.* Отуд смо научени само најтужније вести добивати. За те српске земље ево већ 27 година стрепимо, да ће за Српство за навек бити изгубљене. Али баш из тих српских земаља, а наиме из негдање „Босне поносне“ показа се ових дана Српству једна *светла тачка*, а то је значајна *прослава у Бањалуци.*

Српски народ у Босни и Херцеговини, према наредбама окупаторске владе, готово да је сасвим одсечен од осталога Српства. И у обичном саобраћају ради трговине и промета, а још више у просветном и културном погледу окупаторска влада спречава саобраћај. У другим државама политичке власти свим могућим средствима *олакшавају* суседни саобраћај. У Босни, на против, власти свим средствима *отешћавају* суседни саобраћај из узрока, да Срби из Босне не треба да долазе у додир са Србима из Краљевине. Срби суседи на Дрини не смеју слободно опћити једни с другима, него ваља да се Србија сматра као нека *далека*, сасвим туђа земља. У Босну и Херцеговину не смеју долазити српски независни листови ни из Србије ни из наших крајева, па ни они листови, који имају сасвим објективно становиште. Наш лист ево већ 20 година не може да добије слободан улаз у Босну и Херцеговину и ако ми све оно, што пишемо о Босни и Херцеговини сасвим објективно, без анимозности пишемо, а наше је писање оснивамо на чињеницама, па не знамо шта може ово сметати окупаторској влади, јер би и она морала званично себи набавити оно што бива у земљи. Ми смо више пута писали и о важном аграрном питању у Босни и Херцеговини. Смета-ли ваљда босанској влади то наше гледиште о аграрном питању? То гледиште су међутим српски посланици на угарском сабору још пре двадесет и више година заступали. Не. Главна је ствар за окупаторску владу да Босну и Херцеговину *огради кинеским зидом од осталога Српства.* Но не увиђа-ли та влада да тиме *најгоре услуге* чини нашој монархији пред цивилизованом Европом?

Српски народ у Босни и Херцеговини усамљен, одсечен од осталога Српства, шта може друго да чини него да прибегне оном удружењу што је још слободно у Босни и Херцеговини, а то је *удружење у српској песми.* Млади српски нараштај у Босни и Херцеговини пева на св. литургији у цркви, приређује св. савске беседе и пева на истима, има и своје друге беседе са певањем где се Срби скупљају и *као Срби осећају.* Певачка српска друштва у Босни и Херцеговини попикла су баш стога, што хоће са неговањем српске песме *да негују и осећај Српства.* Многа виђенија места у Босни и Херцеговини имају своја српска певачка друштва, па је било чудо, да једно тако знаменито место као *Бањалука*, са својим скроз родољубивим српским становништвом досад још није имало српско певачко друштво. Али оно што је Бањалука пропустила, то је *обилато и славно накнадила о Петрову дне са прославом и освећењем заставе ново устројеног српскога певачкога друштва.*

Та прослава је *значајна* и у данашњој тами у којој се налази Српство, може се назвати *светлом тачком.*

Кад је била оглашена та прослава у Бањалуци, ми смо држали, да ће окупаторска влада као обично, чинити тешкоћа у погледу саучешћа српских певачких друштава из Србије. *Окупаторска влада није чинила те тешкоће.* При редовним приликама, неби било то никакво чудо, али према досадањем поступку окупаторске владе, то је заиста неко чудо. Нигде у Европи не чине се тешкоће за саобраћај певачких друштава. Немачка певачка друштва из Немачке долазе често у Аустрију, певају познату немачку патриотску песму: die Wacht am Rhein и друге немачке песме које означују немачко народно *јединство* — и никоме то није и не може бити зазорно. Баш ту вреди онај стих немачкога песника: Dort wo man singt, da lass dich nieder, böse Menschen haben keine Lieder. Да! и српски народ у Босни и Херцеговини кад пева, он не мисли на зло.

Прослава у Бањалуци била је *свесриска прослава.* Је-ли она могла сметати окупаторској влади? О судби Босне и Херцеговине неће одлучивати певачка друштва, већ моћнији политички фактори. Зато је било сасвим паметно, што окупаторска влада *није забранила долазак српских певачких друштава из Србије.* Каковом забраном окупаторска би влада повећала *рђав глас* у којем стоји у погледу своје владавине у Босни и Херцеговини, овако пак дошла је на јефтин начин до гласа неке „толеранције“.

Описи, који нам долазе са прославе, казују нам велико, *свесриско* славље у Бањалуци. То славље кадро је да надима поносом груди свакога родољубивога Србина. Скупио се ту цвет млађега српскога нараштаја који представља културни напредак српскога народа израженога у српској песми стављеној у ону хармонију, која је увек изражај цивилизације и културнога напретка. Не мање до *осам* српских певачких друштава са *преко 300 певача*, понајвише из Србије учествовали су у прослави у Бањалуци. Било је ту братскога дочека и грлења, било је ту и *српских суза радости.*

Чин освећења друштвене заставе обавио је тамошњи митрополит *Евгеније* — из наших крајева нама познати *др. Летица.* Ми држимо да је славу могло само увеличати што је главом баш са̑м митрополит осветио друштвену заставу и то са тракама у *српским бојама.* Ми познајемо митрополита Евгенија из доба кад је у нашим крајевима био, и нисмо се могли на њега као Србина потужити. При прослави у Бањалуци замерило му се што је хвалио окупаторску владу и што је казао да српски народ у Босни и Херцеговини уживa велику слободу. И ми држимо да је ово могло *изостати* из митрополитове беседе. Али с друге стране мора се узети у обзир *врло тежак положај* српске јерархије у Босни и Херцеговини, *много тежи* него што је и онај наше јерархије овде.

Окупаторска влада добро је чинила што *свесриску* прославу у Бањалуци није спречила. Али је ипак било са њене стране неспретности, учинила је што кажу Немци *„гиксер“*. При величанственој бакљади што је ишла кроз улице и што је била приређена у почаст председнику црквено-школске општине и куму заставином, честитом Стевану *Памучини*, политична власт *забранила је певање и свирање* и то из узрока, што би тобож *„Хрвати“* демонстрирали и певачку заставу инсултовали. А који су то „Хрвати“? Зна се да су то *потчињени* владини чиновници. Нашто и овде истицати противности између Срба и Хрвата, па употребити *изликом* оно, што у ствари не постоји. Један само мег од стране владе тим „Хрватима“ па би било доста да не демонструју против Срба.

Међутим и поред тога „гиксера“ окупаторска влада први пут је нешто учинила, чему се нисмо могли ни надати: *изгубила је свесриски значај* прослави у Бањалуци.

Тај *свесриски* значај прославе могао је свакога уверити да и ако је Српство у Босни и Херцеговини потиштено, да још није изумрло, шта више да је кадро се узвисити *до највећега одушевљења и пожртвовања.* Европа која је поделила Аустро-Угарској мандат за окупацију Босне и Херцеговине, ако би хтела, могла би се увек уверити, да сваком приликом, па и при таковој прослави као оној у Бањалуци, *избија на површину неприродан положај у који је Европа турила српски народ у Босни и Херцеговини* кад га је подвргла аустро-угарској окупацији. То није народ још дивљи кога треба тек уређивати, већ народ, који у себи садржава сву вољу и сав полет за европском културом и цивилизацијом.

Наша монархија пак може из саразмерно мале појаве у Бањалуци *црпсти поуку:* да се са српским народом неда владати *средством репресивних мера, већ да му ваља оставити слободу на народном и на културном пољу.* Окупаторска влада ваљало би да одстрани све оно што *вређа српске народне осећаје.* На што та велика ревност за католичку пропаганду? Нашто велике ревности са насељавањем туђинаца у Босни и Херцеговини? Нашто попуњавати сва звања са чиновницима апсолутно *непријатељским српском народу?* Окупација није поверена Аустро-Угарској да *уништава* српски народ, већ да га у духу европскога мандата *културно унапређује*, али не у туђинском, већ у *српском народном духу.*

Ако је окупаторска влада према *свесриској* прослави у Бањалуци показала неку толеранцију, то нека буде и у унутарњој управи толерантна према српском народу.

На сваки начин, да прослава у Бањалуци има свога значаја за Српство. Из Босне и Херцеговине за ових 27 година, од доба окупације, научени смо били све црне гласове добијати. Прослава у Бањалуци донела нам је и једну радосну вест: да српски дух још влада у Босни и Херцеговини и да се осећа уједињеним у идеји Српства. То је та *светла тачка* у овим за Српство суморним данима.

Руско-јапански рат.

Из *Токија* јављају, да Јапанци осигуравају себи потпуну окупацију јужног дела острва Сахалина. До сада су Јапанци заробили 80 Руса, запленили 4 пољска топа, један машински топ и муниционе куће. Јапанци су изгубили до 70 људи, а Руси 160.

Јапанске трупе свих врста оружја оперирају на Сахалину под врховним заповедништвом генерала *Такмаучи*, који је позвао руског команданта на предају, но овај је то одбио.

Чији ће да буде Порт-Артур?

Како јавља „Прајсише Кореспонденц“ из Петрограда, њен тамошњи дописник имао је разговор с једним високим руским достојанственником, у коме је овај изјавио, да Русија неће ни помисли на то пристати, да Порт-Артур остане трајно у рукама Јапана; а с друге стране ни Јапан неће пристати на мир, који би Русију опет начинио господарем исте поморске тврђаве. Тек Јапан ће морати да се лиши Порт-Артура и без притиска споља на јапанску дипломатију. Ако би Енглези, супротно својим правим интересима на Жутоме Мору, ишли на руку Јапанцима да Порт-Артур остане у њиховим рукама, онда ће у своје време добити на то одговор од Русије на персијском заливу и на Хималајима. Но до тога неће доћи, јер Русија неће закључивати мир, којим би се Порт-Артур предао у јапанске руке.

Утврђење Владивостока.

Дописник париског „Журнала“ у Манџурији јавља ово о утврђењу Владивостока:

„Убеђен да сте ви у Француској нетачно извештени о правој ситуацији Владивостока, напустих тренутно Манџурију где се за сада ни-

шта озбиљнога не спрема и дођох у Владивосток да се лично уверим, каквим срествима располаже ова давнашња тврђава. По депешама, које се штампају у Берлину, Лондону, Паризу и у Токију, изгледа да је положај Владивостока сасвим критичан, а то *не стоји*. Одбранбена је моћ Владивостока стварна, а не илузорна, као што су била у почетку рата утврђења Порт-Артура. Колико могу без индискреције, саопштићу у кратко, у чему се састоје та утврђења, која сам обишао по нарочитој дозволи генерала *Казбека*. Са југа град бране седам великих форова, тридесет осам обалских и две стотине пољских батерија и других ситних редута и опкопа.

Са севера бране град четири реда утврђења. Најутврђенији форови леже на 14 врсти од града.

На југу и на острву, које заклања град, има такође слична три реда утврђења. Пет највећих форова налазе се на северу, а два на острву.

Од седамнаест месеци на овамо 20.000 људи раде дању-ноћу на утврђењима.

Стара су утврђења сасвим препачена и од почетка рата са свим нова подигнута. Ова утврђења окружују град у троструко и четвороструко линији.

Гарнизон се састоји од 85.000 људи. Град располаже са 2000 топова и митраљеза, 400 милијона фишека, сразмерно граната, а животних намирница има за две године. Ове сам значајне податке добио код генерала Казбека, команданта града, и можете их сматрати као поуздане.

Овако је стање са стране сува, а са стране мора Владивосток располаже са три оклопне крстарице, „Росија“, „Громобој“ и „Богатир“ и друге три које су се спасле из цушимске битке: „Алмаз“, „Грозни“ и „Брави“; са четири контраторпиљера и шеснаест торпиљера. Ова је ескадра истина слаба за напад, као што ми је тужно признао и сам адмирал *Јесен*, али може корисно да послужи при одбрани.

Кад човек прегледа овај град и његова моћна утврђења, кад оцени његов топографски положај, кад зна изворе с којима располаже, добива упечатак да ће опсада Владивостока, ако уопште до опсаде дође, бити једна од најстрашнијих и најкрвавијих опсада, коју је икад историја забележила.

Хрватски и мађарски споразум.

Ми смо у своје време јавили, како је др. *Пашај*, један од вођа мађарске независне странке, српским и хрватским политичарима у Троједници у име мира између Хрвата и Мађара ставио предлог о братском споразуму и да је тога ради био у Загребу да лично преговара. За утврђење тог братског споразума између Срба, Хрвата и Мађара, др. Патај ни мање ни више, него тражи да се Угарској уступи Славонија с бившом славонском крајином и у том би случају Мађари признали потпуну независност Хрватске. О овоме покушају братског споразума „Bud. Hirlap“ је недавно донео потврду из најаутентичнијег извора, од самога дра Патаја. Овом писању у „Bud. Hirlap“-а загребачки «Обзор» посветио је уводни чланак, из којег преносимо најважније тачке, што се односе на ово питање. «Обзор» вели:

Да се не мисли, да смо у овој изреци тога најновијега маклера „братског споразума“ додали или подцртали штогод, морамо рећи, да је члан ексекутивнога одбора независне странке у Сомбору у највећој озбиљности написао ове речи о мађарским концеспјама нашој независности о мирном враћању трих славонских жупанија за вољу мира и братимства између Мађара и Хрвата. Показало се дакле, да др. Патај има смјелости хрватске и српске политичаре позвати, да о том изразе своје мњење — држећи, да би о његову предлогу могло бити дискусије, да би се могао наћи нко, ко не би у његовим пропозицијама нашао атентат на све тежње хрватскога народа, а за тим и тешки ударац за оне везе, које данас вежу Хрвате и Мађаре.

Формулација предлога о „братском споразумку“ није одвише дипломатска; али управо њезина наивност свједочи, да је др. Патај искрено мислио и писао, док нам је нудио братски споразум, ако учинимо само ту маленкост, да „вратимо“ Мађарима три славонске жупаније. До сада чули смо са стране мађарских шовиниста захтеве, да Хрватска за вољу мира препусти што већу ингеренцију мађарском упливу у својој аутономији, да се за вољу интереса заједнице одрече атрибута, који чувају њено засебно место у тој заједници. Патај иде још за корак даље и захтева, да се одречемо столећима стечене наше територијалне целокупности, да испунимо славни сан мађарскога шовинизма и од осам жупанија Угарске спаднемо на пет жупанија, да од краљевина Хрватске, Славоније и Далмације остане само сиромашни народностни оток у мађарском мору.

Братство ће нам се нудити и десно и лево; али је питање, ко ће нам зајемчити гаранције братског споразумка и како ће бити зајемчене. Потанкости уништиле су у прво време после нагодбе ентузијазам код заносних униониста; данас могло би се догодити, да ко за такву потанкост или ситницу држи цепање хрватскога територија, којим се бави г. Патај.

За нас те потанкости значе реформу унутрашњих наших прилика, стварање либералних темеља јавнога живота, проширивање наших досадашњих стечевина. Прошлост нас је научила, да је за мален народ опасно играти се с великим речима. Покојни Старчевић хтео је водити високу дипломатску политику, а на концу ставили су нас фактори, јачи од нас, пред готов факат дуализма, с којим смо хтели не хтели морали рачунати.

О морнарској побуни у Русији.

(По *руским* извештајима.)

Службено саопштење.

(Наставак.)

На основу исказа једнога официра бродског састава, који је остао жив, а исто тако морнара, који је ноћу скочио с брода у море и допливао до обале, на „Кнезу Пађомкину“ догодило се ово:

Оклопница је изишла из Севастопоља у недељу 12. јуна, налазећи се под командом капетана 1. ранга *Гољикова* у Тендровски залив, да изврши покушајну паљбу, а с њом је ишао и додељен јој торпиљер бр. 267. под командом лајтнанта *Клот фон-Јургенсбург*. У уторак, 14. јуна, бродска посада, под изговором да бајаги не ваља из Одесе донесено месо, не хтеде примити јело (боршч). По заповедниковој наредби, посада буде скупљена на палуби, где први официр, капетан 2. ранга *Гиљаровски*, заповеди да они матроси ступе напред, који хоће да приме јело т. ј. који не учествују у протесту, који је изражен на тако прêк начин. Кад пред фронт ступи већина бродске посаде, први официр стаде записивати имена незадовољних, који беху у мањини. Користивши се тим тренутком, последњи *дочепају пушке из пирамида* и стадоше их *пунити патронама, које су имали код себе*. Заповест да се *пуца на бунтовнике*, коју је стражи дао први официр, остала је неизвршена, и онда овај последњи, истргавши најближем стражару из руку пушку, *испали на једног матроза два или три метка*, смртно га ранивши. Затим *побуњени нижи чинови стадоше плотунима пуцати на официре*, тражећи их појединце на разним местима брода. Тако је, између осталих, био *убијен и командант оклопнице*. Некоји *официри скочише у море*, али их је *и ту постигла смрт*, јер су, по речима очевидаца *и у воду пуцали*, и то чак *из брзометних топова* од 47 mm.

Погинули су *насилном смрћу* од руку бродске посаде, осим команданта оклопнице, први официр *Гиљаровски*, лајтнанти *Неупокојев*, *Тун*, мичман *Григорјев* 4-ти, прапоршчик *Љивенцов*, лекар *Смирнов* и око 30 матроза. Остали, у том броју и посада торпиљера, на кога су с оклопнице *пуцали плотунима из малих топова*, били су *тероризовани од бунтовника*, који су ухапсили официре, што су остављени у животу. На оклопници је *састављен одбор* од 20 нижих чинова, који је примио на себе командовање бродом и решио, да се иде у Одесу, па чији рејд и стигне 14. јуна, а 15. јуна спусти шалупу с трупом матроза. 16. јуна уђе у одеску луку пристанишни брод „Вѣха“, који, по сигналу с „Пађомкина“ стаде код крме оклопничине. Не знајући ништа о бунту, што се догодио на оклопници, командант „Вјехе“ оде на „Пађомкин“, да поднесе његову заповеднику рапорт, као најстаријем у луци. Кад стиже на оклопницу, командант „Вјехин“ буде разоружан и насилно отпраћен заједно са осталим својим официрима на копно. У Одеси „Князь Потёмкинъ“ ухвати две угљаре, што беху власништво приватних особа, те претовари тај угаљ уз сарадњу око 300 лучких радника.

У исто време побуњена посада примора све раднике у луци да прекину сав посао у луци и на приватним паробродима. Наскоро нормални посао у луци прекине се, и она паде под власт бунтовника.

Бунт на ратном броду даде револуционарским агитаторима њиховим целима добро дошлу основу да утичу на народну масу, и они су успешно експлоатисали тај жалосни случај за даље распиривање нереда у Одеси. Не ограничавајући се на подстрекачке речи, агитатори, посећујући на шалупама оклопницу на рејду, уверавали су бунтовнике, да су трупе целог одеског гарнизона бајаги положиле оружје и да су сви бродови црноморске ескадре прешли на страну посаде „Кнеза Пађомкина“. Како очевидац официр вели, особито делатно учешће у саветовањима, што су се држала у адмиралским просторијама, узимала су *два ђака*.

(Наставиће се.)

НОВИ САД, 5. јула 1905.

— **„Оштримо косу!“** У Коморану је у недељу одржан народни збор, на који је дошао и гроф Алберт *Апоњи* са великом пратњом опозиционих посланика. На збору је гроф Апоњи држао велик и ватрен говор, којим је изазвао велико одушевљење. На једном месту рекао је Апоњи: „Хоћу да говорим сада, око чега се окреће народна борба, шта нас чека, на што се спремамо.“

— *Оштримо косу!* — упаде један брат у реч.

Гроф Апоњи се љуто уплашио, кад виде, како се тумаче његове речи, те је сместа упозорио овог одушевљеног народњака, да се *с косом не може прокопсати против страшне Манлихерове пушке*, него да се ваља бранити са законом у руци.

Види се, какво је данас расположење у мађарском народу. Но је-ли то чудо, кад реч „*револуција*“ исказују већ и прави тајни саветници, као што је на пр. гроф Евђеније *Зичи!*

— **Освећење заставе бањалучког певачког друштва „Јединства“.** О Петрову-дне славили су врли Срби Бањалучани своју културну славу освећењем заставе „Јединства“. Још од ране зоре беше се искупило мноштво народа, нарочито сељана обучених у свечано рухо, око цркве. У 8 сати уђоше са својим заставама сва певачка друштва, изасланици и представници разних корпорација у цркву, да присуствују служби Божјој. Чинодејствовао је бањалучки митрополит *Евгеније* уз асистенцију београдског архимандрита *Кирила*, протосинђела *Леонтија* из Трста и са још седам свештеника и три ђакона. После литургије митрополит Евгеније извршио је осве-

ЛИСТАК.

Комедијаши.

Овога вечера дошао је на ред један несташан шаљив комад, што је једно велико варошко позоришно друштво 100 пута једно за другим давало. У малом простору, где су позоришне декорације и друге ствари без икаквог реда смештене биле, гласно су се разговарали глумци и чекали знак звонцета да се престава почне. Паулина Даврил и Ружа Миљон баш су се свађале око јединог огледала, која ће пре своју фризуру дотерати. Главни љубавник нудио им се за судца за ову озбиљну и компликовану парницу. Кроз полу мрачна врата пројурила је једна женска са елегантним цртама.

— А гле, — рече неко, — мала Марта се закаснила!

— Марта и јапунце!

— Једно без другог не да се ни замислити.

— Каква је смешна навика ове Бертијевице, што увек испод пазуха своје јапунце носи.

Паулина их је покарала:

— Али молим Вас, зашто увек сироту Марту задиркивате?

— Ти је браниш? Чудновато!

— Јест, браним је, јер је заслужила. Врло је красна, љубазна жена.

— Па зашто онда и дању игра комедију? — одговори Ружа Миљон набусито.

— Добра стојим, да није из сујете. Када сам се са њоме упознала, и она је тако исто веселе природе девојка била, као ма која од нас... Али сирота у великој је жалости.

— Ах!

— Лане се удала за једног младог човека, кога је просто обожавала. А муж јој је после шест недеља напрасно умро од срчане капље.

— И од то доба?

— Од то доба је нисам видела. Тек осам дана како је овде ангажована и сада смо поновили старо познанство.

— Али зато је ипак чудна наспрам својих колега — рече Ружа Миљон. — Да-ли си била кадгод у њеној облачионици? Да-ли те је пустила?

— Никад!

— Увек се кључем закључа.

— Само док је на позорници. Зацело има узрока.

У овом магновењу ступи унутра стари редитељ:

— Госпође, на позорницу! Господо, на позорницу! Почиње први чин!

*

Мартина и Паулинина облачионица биле су једна поред друге, баш на крају женског одељења. А у овом малом друштву није баш нико други ни имао засебну облачионицу. Глумци другога реда имали су заједничку облачионицу.

— Морам дознати, зашто се моја суседкиња увек закључава — мислила је у себи Паулина. У овим мислима није било завидљивости, нити љубоморе. Само прекомерно љубопитство, да Мартино поверење задобије и тајну дозна.

Једанпут се усудила запитати:

— Зашто увек закључаваш облачионицу?

— Да нико не може унутра ући, док сам ја одсутна.

Овај одговор јој није био по вољи, али се надала, да ће тајну ипак кад-тад дознати. Ако баш не буде имала среће, сама ће је потражити. И ово јапунце је баш једило. Чим се завеса спусти, на врат на нос свлачи се, смота јапунце, па јој викне: Лаку ноћ, Паулина! и одјури, као кућа да горе. Није била у стању од ње ништа дознати. Марта је увек озбиљна и ћутљива била, лепе црте једва су се мицале на белом мраморном јој лицу, на челу је могао човек само бригу и жалост прочитати, а у опште није водила бригу за сплетке које се иза кулиса догађају. Паулина је признала да је Мартино понашање коректно било, али горела је од љубопитства да тајну дозна. Њезино љубопитство је измислило сваки час какав изговор, да у Мартину облачионицу иде, али сваки покушај остао је јалов, јер су врата увек закључана била. Једанпут је хотимично укоснице заборавила, други пут јој тоалета није добро стајала; у таквим случајевима лупала је на суседкина врата и молила за помоћ. Никад се помогла није.

— Иди само у своју облачионицу. Одма ћу доћи, па ћу ти помоћи — одговарала би Марта.

Паулина је 14 дана чинила покушаје. Једно вече после другога чина видела је како суседкиња оде у своју облачионицу, али није чула облигатну шкрипу браве.

Без икаквог шума прикрала се и нагло отвори врата, као да се то случајно догодило. Услед Мартиног викања и свога изненађења, стојала је као укопана.

*

Упрепашћена, ужасно у неприлици, са успламтелим очима окрене се Марта — на руци је држала мало детенце, што је баш дојила.

— Марта!

— Иди! Торњај се напоље! Употребила си моју моментану заборавност и силом си се натурила овамо! Ово је нитковлук!

— Марта! Умири се! Молим те... Знаш, да ја тебе волим.

Када се нагнула на малу бебицу, глас јој је дрхтао од узбуђења.

— Је-ли твоје ово красно детенце? Баш твоје?

Марта је закључала облачионицу, села и тихо почела говорити:

ћење заставе пев. друштва „Јединства“ на нарочитој трибини, и кад се укуцаше спомен-клинци, забрујаше звона, осуше плотуни прангија, а музика је свирала поздрав застави. Из 10.000 грла орило се на све стране: „Слава Јединству“!

За овим је био банкет, на коме је учествовало преко 600 особа; расположење је било изврсно. Говорника је било 15, а био је пријављен још већи број. У 8 сати увече настао је свечани концерат у друштвеној арени, на коме је концертовало осам певачких друштава са 307 певача. Отпевано је десетак одабраних српских песама. Загребачко српско академско певачко друштво „*Балкан*“ однело је победу. На завршетку концертног дела отпевано је „Боже Братимства“, што је изазвало бурно одобравање. После концерта настала је игранка и трајала је до зоре у највећем расположењу. Рачуна се, да је пало прилога преко 20.000 круна.

Сутра дан је био парастос умрлим члановима, а затим заједнички ручак, излет и заједничко сликање. Бањалучани и остали Босанци беху неописано радосни и расположени. Грљењу и братимљењу не беше краја. Слава нека је бањалучком друштву „Јединству“!

Политички преглед.

— **Италијански ђаци из Аустрије** разаслали су један меморандум свима заступницима на аустријском царевинском већу, свима корпорацијама, друштвима и свој штампи у Аустро-Угарској и осталим државама. Меморандум је штампан на италијанском, хрватском, чешком, француском, немачком, пољском, румунском, русинском и на словеначком језику. У том меморандуму се износи и доказује, како је за оснивање италијанског свеучилишта у Аустрији најзгоднија варош Трст.

— **Стара Србија и Македонија.** Београдској „Штампи“ јављају из Битоља: „Бугарска револуционарна организација измислила је једну нову подвалу намењену Србима у Турској. Софиски комитет изабрао је седам својих чланова да они у споразуму са Србима израде наставни план за све школе и српске и бугарске у Турској, али да језик, на коме треба предавати деци, не буде ни чисто српски, ни чисто бугарски, него да буде неко ново споразумно македонско наречје. Одбор од седам Бугараша позвао је угледније Србе у Битољу да заједнички сврше тај посао, али су сви Срби одлучно одбили основицу таквога споразума. На то су Бугараши изјавили да ће они сами такав програм израдити и силом га наметнути свима школама.“

Арнаути не престају са насиљима и убиствима над Србима у Старој Србији. Ево нових жртава за последњих 15 дана: У очи Видовдана убили су у Белцу Ђорђа *Алексића*, угледног там. Србина. — Иљан, син арнаутскога зликовца Ђоце из Отоманца, убио је пре неколико дана секиром Раду *Паншина*, терзију из Пећи, кад је Рада дошао у Отоманце да купи вересију од дужника. — У селу Истоку убијен је одличан Србин Милан *Пешић*. — 22. пр. м. Арнаути Лоачевићи и Мустафићи заробили су ћерку Срећка *Рачића* из Дрена. — Српски свештеници Ђорђе *Рајчић* и Павле *Петровић* налазе се у Пећи, не смејући ићи у парохије због арнаутске претње.

Позив на претплату.

Са 1. јулом о. г. по ст. к. је наступила промена у облику и у цени „Браника“.

„Браник“ је са 1. јануаром г. 1904. почео излазити као дневни лист, а у течају месеца фебруара о. г. повећали смо у нечем формат.

Са 1. јулом о. г. по ст. к. издајемо „Браник“ још у већем формату. Не би било право, да поред досадањих жртава још веће жртве подносимо. Зато морамо бар ону цену нашем листу дати, коју имају други српски дневни листови. Ми очекујемо од читалаца „Браника“ да нам врло малу припомоћ даду, а та мала припомоћ би нам много помогла. **Ми повишујемо претплату „Браника“ тромесечно само са 1 круном.** По томе ће претплата „Бранику“ са 1. јулом о. г. по ст. к. износити:

На годину . . . 28 кр. или 35 дин.
На по године . 14 кр. или $17\frac{1}{2}$ дин.
На четврт год. 7 кр. или $8\frac{3}{4}$ дин.

Молимо поново наше досадање поштоване претплатнике, као и остали српски свет, да претплатом на „Браник“ потпомогну овај посве независни лист, који је за више од двадесет година одржао предање оне српске странке, која је 40 година водила борбу за одржање српскога народнога бића у овим крајевима.

Напослетку молимо наше досадање претплатнике, да благовремено обнове претплату, како не би било прекидања у шиљању листа.

Напомињемо, да се може претплатити и месечно са 2 К. 35 пот.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 30. јуна (12. јула) 1905.

Управа и уредништво „Браника“.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 5. јула 1905.

— † **Стеван Жекић.** Данас нам стиже црна вест, да се наш одлични учитељ и управитељ ст. бечејских основ. нар. школа, Стеван Жекић, после осмодневног боловања упокојио јуче, 4. (17.) јула у Врњачкој Бањи у Србији, куда је отишао да поправи своје порушено здравље. Стеван Жекић се родио у Сивцу 1844. године. Свршио је нижу реалку у Сомбору па за тим и учитељску школу тамо са одличним успехом. По свршеним наукама био је две године учитељ на Клиси, новосадским салашима, а за тим буде изабран од старобечејске општине за тамошњег учитеља, где је све до лане обављао најсавесније и најревносније, своју учитељску дужност. Из признања његове савесне учитељске службе, изабрала га је тамошња црквена општина у два маха за управитеља својих школа, а вршио је кроз шест година и потпредседничку дужност у својој срп. православној црквеној општини. Његов савестан и тачан рад, његово поштење и карактерност довели су га доживотно на управу оставине пок. добротворке Софије Дражић рођ. Живановић, која је, поред осталих установа, баш његовим заузимањем, оставила своје две куће на пијацама у вредности од 60 хиљада круна као фундацију, да се из прихода тог издају штипендије женској деци за више науке или за стручно образовање. Његово коректно владање, његово родољубиво пожртвовање за све народне потребе подигли су га на председничко место срп. црквн. певачког друштва тамо. Просветној Задрузи Српкиња служио је пуних двадесет година као перовођа, те је редовно извештавао „Женски Свет“ о напредном раду те задруге, с којом је 1900. г. прославио и њену двадесетпетогодишњицу и исписао у жен. задружном листу богат рад те друге на реду задруге, као најстарије установе ове врсте на овој страни. Његовим заузимањем основано је тамо и срп. православно забавиште и створила се многа лепа и корисна установа, док Ст. Бечеј није обузела била страначка разузданост. Као угледног учитеља, поставила га је народна интелигенција у першање доба нашег автономног живота за члана епарх. школске управе, коју је дужност много година најсавесније о свом трошку вршио, многу заплетену ствар и борбу између учитеља и општине на миран начин решавао. Био је члан прве стручне анкете за ревизију религиозне наставе у осн. нар. школама, и у опште, заузимао се и радио на свима гранама и и у свима правцима, који се клонили просветној, привредној и хуманој потреби нашег народа, а где год га је судба и воља народна поставила, вршио је поверен му посао најревносније и најсавесније и тим је и стекао и поштовања и угледа и поверења у свима сталежима своје околине; а учитељство га је из љубави и поштовања називало „Баба“, као што га и деца и унучад називаху.

Кораци су учињени, да се земни остатци овог заслужног учитеља и члана народног пренесу у Ст. Бечеј, где је провео пуних 40 година савесне учитељске службе, где му је супруга и данас учитељица и где су му деца и унучад рођена.

Одликовао се особито знањем старославенског црквеног језика, којим је често и разговарао са својим садругом пок. Димитријем Јосићем, бившим управитељем пакрачке учитељске школе.

Стеван Жекић био је прави учитељ, какав се тражи и жели; он је своју учитељску дужност вршио пуном љубављу, да није никад малаксао и никад се није потужио на свој позив. Оваких је учитеља данас мало, и за то, канда, и попушта школа у нас.

Слава ти и хвала, драги брате наш Стево, на твојим трудовима и подвизима око народне наставе и просвете. Вечан ти спомен међу твојима, које си тако љубио и за чији си напредак толико труда залагао!

— **Промоција.** Из *Беча* нам јављају да је г. Јован *Максимовић*, професор III. београдске гимназије, положио ових дана на бечком универзитету испит за доктора философије с одличним успехом, и биће промовиран у среду 6. (19.) о. м. у свечаној дворници истог универзитета на част доктора философије. Срдачно му честитамо.

Новости са стране.

— **Нагла смрт генерала грофа Орсини-Розенберга.** Заповедник 13. (загребачког) корпуса, подмаршал граф *Орсини-Розенберг*, био је у суботу у Чаковцу (Чакторњи) да прегледа тамошњи улански пук. Кад је после вежбе јахао на челу улана, наједаред му позли и падне с коња, те остаде на месту мртав. Капља му је учинила крај животу.

— **Адиђари грофице Лоњаји.** Некадашња аустро-угарска престолонаследниковица *Стефанија*, а садашња грофица *Лоњаји*, решила се, да распрода своје адиђаре, па чак и невестински вео, који је носила приликом удаје за престолонаследника *Рудолфа*. У тој ствари један бечки лист доноси и интересантне појединости.

Вест о продаји адиђара, које је Стефанија приликом прве удаје на поклон добила, па чак и невестинског вела, у Бечу је врло неугодно примљена, нарочито су се више кругови тим актом нашли увређени. Очевидно је, да је Стефанија овом распродајом хтела да демонстрира. Може бити, да грофица Лоњаји треба милијон, који ће она од распродаје добити, јер је апанажа, коју она из Белгије и Аустрије добија, врло мала. Њен муж, истина, имућан је мађарски магнат, али се у богате не броји, јер му је прошле године изгорела на имању шума, те је имао штете од неколико стотина хиљада форината. Поред свега тога добро обавештени кругови тврде, да се Стефанија на ту распродају решила из каприса и огорчења.

Јавна је тајна, да је Стефанија у последње доба у немилости код цара и краља *Фрање Јосифа* зато, што се она и сувише експонирала приликом бегства њене сестре *Луизе Кобургове* из лудница. Тада је Стефанија телеграфирала мужу своје несрећне сестре принцу *Филипу Кобургшком*: „Луиза је исто толико луда, колико и ви.“ Тај су телеграм у своје време донели сви европски листови и због тога бечки двор није хтео да зна за Стефанију, када је она последњи пут дошла да посредује код краља за своју сестру. Због те хладноће бечког двора и она је охладнела према успоменама, које су је везивале за тај двор и решила се, да и свадбени вео изложи — добошу.

Шта све није у стању женски каприс да учини!

— **Досетљив официр.** Један руски официр, који осим своје плате није имао никаквих других доходака, имао је стару мајку и сестру девојку, о чијем се издржању морао старати. Да би изашао на крај, он је био принуђен да пискара по разним листовима, и то махом ствари из војног живота. Цар *Александар* II. дозна за то и, обилазећи једном приликом пук у којем је тај официр служио, зовне га к себи.

— Зашто своје списе не издате као засебну књигу? — упита га цар.

— Кад би Ваше Величанство примило трошкове на се, и то би могло бити — одговори официр.

И цар му даде реч.

После кратког времена цар добије на поклон прву свеску у дивном издању. Да би му се одужио, цар наручи особито фине корице, метну у њих 1000 рубаља и то пошаље официру. Али одмах затим цар добија другу, па и трећу свеску.

Другом приликом, обилазећи тај исти пук, цар виде тога официра и упита га:

— Ћути, Паулина. Ако ме одаш, одма ми је крај. Управитељ би зацело покварио уговор а онда не би имала ни залогај хлеба. А ја морам радити... Овде, у овој облачионици мора моја тајна сахрањена остати.

— Буди спокојна. — Наједанпут, сва весела, сетила се нечега.

— Сад већ разумем, зашто си своје јапунце увек смотано испод пазуха носила.

— Мојој беби не треба много места... тек јој је два месеца... је-ли да је нисам могла код куће саму оставити... Пре подне, док траје проба, моја газдарица пази на њу. Али у вече... немогуће је! Зато сам измислила, да је у јапунце завијем. Тако је добро, слатко чедо моје! Никад не плаче. После другог чина је надојим, и као што видиш, то јој је доста за цело вече.

— Зашто не узмеш дојкињу?

— Како можеш тако шта мислити? Са платом од 300 франака још и дојкињу?

— Имаш право.

— Та и до сад сам кубурила са тоалетама, јер све што имам, то је већ више пута преоправљано. Човек се мора многог шта одрећи за љубав ове бебе, али без ње мислим, да не бих имала снаге живети после тог удара!

— Шест недеља си била удата, је-ли?

— Јест; доста времена, да упознамо срећу и дочекамо како за навек ишчезне, за навек.

— Сирота Марта!

— Али сад ни речи! Обећала си ми!

Паулина је развила дете, да га пољуби... детенце је мало кискало, па онда уморно очи склопило.

*

Други дан је Паулина пре представе своју пријатељицу одазвала на страну.

— Марта, срдићеш се на мене.

— Зашто?

— Нисам могла на свој језик пазити. Тајна је била јача од мене.

— Несрећо!

— Немој се плашити, јер немаш узрока. Стари родитељ, знаш, како жали за својим унучетом, од како је умрло... говорили смо о теби, те закључили, да купимо прилог у твоју корист. Свако ће толико допринети, колико му је могуће. Стидим се, јер ја имам само 30 франака... то ти стављам на расположење. Је-ли, нећеш се предомишљати. Са овим новцем већ можеш дојкињу узети.

— Никад, никад! Ја ћу сама своје дете дојити.

— Добро, а ти најми дадиљу... Узми, ево тих 30 франака... али молим те узми. Код колега није то ништа.

Марти се стегло грло, тако је муцала:

— Хвала!

Паулина је већ узела малу бебу, и носила је са тријумфом на позорницу, бадава се Марта противила.

— Допусти ми! Обећала сам им, јако ће се обрадовати.

У соби је настала ларма, опште расположење је било међу комедијашима, велике деце. Млади љубавник је узео дете од Паулине:

— Госпође и господо, част ми је представити друштвено подсвојче.

Дете, како су га из руку отимали, мазили, забављали, љубили, смејало се на видљиве знаке љубави комедијашке. Док су се тако са дететом радовали, Марта је плакала. Неко је по леђи потапкао:

— Но, Марта, шта је?

Управитељ се уозбиљи и неколико речи проговори:

— И ја ћу нешто у бебину корист учинити. Гледај само.

Показао је на један оглас, који је већ на зиду прилепљен био. Марта се приближила и читала:

»Упозоравамо уметнике, да глоба од закашњења, од сад само госпођи Марти Бертијевици припада.«

— Шта сте урадили, господине? — шапутао је стари родитељ управитељу на уво. — Та сваки је већ дао реч, да ће од сад сваки дан закаснити.

Мол, 1905.

Превео:
Уја.

— А како вам се допада моје дело?

— Особито! — одговори официр. — Ништа лепше свога века нисам прочитао.

Цар оде емејући се.

После кратког времена цар поручи опет онакве исте корице, метне у њих 1500 рубаља, и то пошаље официру. Али је на тим корицама било исписано крупним словима: *Друга и последња свеска.*

— **Из општинске идиле** „Фигаро“ прича, да је у некој малој општини у департману Сен-е-Оаз, један члан муниципалнога савета општинског одбора морао давати изјашњења, што је на једној седници општинског одбора — заспао. Када је о томе „крупном преступу“ састављен и протокол, рече оптужени, да је пре, него што он даде своју одбрану, потребно чути и онога *говорника*, од чијег је говора он заспао. Суд је уважио тај претходни захтев, али како се онај „славни говорник“ никако није хтео да јави, то је „истрага“ морала бити прекинута.

НОВИЈЕ.

Пуљ, 4. јула. Ратни брод „Wien“ насео је при изласу из пристаништа Мљета на стену и оштетио се. Брод су реморкером довели у Пуљ.

Петроград, 4. јула. „Правительственн Вјестник“ доноси царев указ, којим су помиловани људи, осуђени због много верских кривица.

Петроград, 4. јула. Недавно установљено звање главног инспектора артиљерије поверено је великом кнезу Сергију Михајловићу, који је до сад био инспектор артиљерије. То место је укинуто.

Цариград, 4. јула. Приликом навршених 25 година службе посланичке у Цариграду, барон Каличе добио је од султана поклон и љубазну честитку, стигле су му многе честитке из Турске и иностранства.

Танжер, 4. јула. Енглеска и Шпанија су изјавиле Мароку да пристају на конференцију, под погодбом да им се програм конференције саопшти унапред.

Руско-јапански рат.

Магдебург, 4. јула. „Магдебургер Цтг.“ јавља из Петрограда: Мисли се, да познају услове, које ће Јапан ставити за мир. Ти услови су: Уступање Сахалина, рушење утврђења у Владивостоку, враћање Манџурије Кини осим Љаотонског Полуострва, које има остати у јапанском поседу, признање јапанског протектората над Корејом, јапанска управа железницом Харбин-Порт-Артур и плаћање ратне одштете од 3000 франака. (Сумњамо, да ће Русија пристати на те услове. — Ур. „Бр“.)

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника.“

Потврђен статут.

Будимпешта, 5. јула. Статут са српску православну цркву у Босни Херцеговини, што је пре једне године поднесен васељенском патријарху у Цариграду, потврђен је. Сад ће се поднети цару и краљу Фрањи Јосифу на санкцију.

Догађаји у Русији.

Варшава, 5. јула. Услед објављене мобилизације у изгледу је општи страјк.

Руско-јапански рат.

Петроград, 5. јула. Јапанци су бомбардовали место Мајпутри (?) на обали острва Сахалина.

Шангај, 5. јула. Јапанци су искрцали у Корсаковску (о. Сахалин) потпун материјал за пољску железницу дугу 125 миља и 3000 кулија (радника.) Укупна снага јапанска на Сахалину износи 14.000 људи свих родова оружја.

Устав у Кини.

Шангај, 5. јула. Кинески цар хоће да уведе устав у Кини. Одаслао је 7 државника да проучавају европске уставе.

Привреда.

— **Грађење нових железница у Србији.** Београдски листови јављају, да је озбиљан посао на грађењу железничке пруге Параћин—Зајечар већ отпочео. Београдски грађевинар, Ђура *Николић*, на коме је овај посао остао на лицитацији, предузео је прве претходне радове на овој железничкој прузи. Овим новим саобраћајним средствима много ће се допринети економском напретку Србије.

— **Земљорадничке задруге у Србији.** Ових дана сређени су статистички подаци о раду и стању земљорадничких задруга у Србији за 1904. годину. Из ових се података види, да је на крају 1903. год. било у Србији 359 различитих земљорадничких задруга, а на крају 1904. године 429. Пораст износи 70 задруга. За исто време порастао је број задругара са 3768 домаћина. На крају 1904. године било је у Србији 17.858 домаћина као задругара земљорадничких задруга или преко 50.000 пореских глава. Улози задругарски попели су се од 518.645 на 648.732 динара, а штедња од 700.130 на 885.945 динара. Не треба испустити из вида, да је овај пораст извршен у једној посве оскудној, управо гладној години! У 1903. години задруге су имале у резервним фондовима 56.976, а на крају 1904. године сума њихових резервних фондова попела се на 69.000 динара. Укупна пак имовина свих земљорадничких задруга порасла је на 282.560 динара. У 1903. она је износила 862.525, а у 1904. години — 1,145.085 динара! Највећи број задруга има округ пожаревачки (47), али су најјаче (у материјалном погледу) задруге у округу смедеревском, где их има тек 29. За пожаревачким, стоји округ београдски, онда моравски, крагујевачки и т. д. Најмање земљорадничких задруга има у округу топличком и ту су оне и најслабије. Треба додати, да је овде реч само о *општим* земљорадничким задругама. Али оне имају и многе своје огранке за различите посебне послове. Како се ови огранци у понеким земљама сматрају као засебне задруге, то би број земљорадничких задруга у Србији био знатно већи ако би се тако сматрале ове огранке. Разних огранака има у Србији око 300. — Из ових се података види, да земљорадничке задруге у Србији стално напредују и умножавају се, што је за нохвалу.

Припослано.*)

Г. КОМШИЈИ „ТРАНСВАЛА“.

У 149. броју овог цењеног листа под „Припосланим“ скреће један *комшија „Трансвала“* пажњу наше варошке власти на моју гостионицу. То не чини он због тога, што се у мојој гостионици „точи добро пиво, пеку ражњићи и ћевапчићи да им нема замерке“ — хвала г. комшији на тој реклами! — него зато, што се код мене често састаје весело друштво, које пева „гласом велијим“, те да због тога уморне комшије не могу да спавају.

На ово изјављујем ово: Код мене се *редовно* пре 11 сати увече затвара, а деси се у месец-два дана једанпут, да ми моји поштовани гости, који су од реда пристојни људи, и мало дуже задрже, но тада — да не би „око закона“ запело за то — положим за то прописану пристојбу, да могу после 12 сати држати отворену гостионицу.

Ја знам, да има и других гостионица, тик до којих има *комшија*, а у којима се кад-год ори и српијанска циганска музика *с бубњем*, и не нађе се ниједан комшија, да на то скреће пажњу власти. Знам и то, да је пре једно 7—8 година у овом, сада мом локалу било две иноверне особе, код којих се правиле читаве оргије, па се то све трпело. Но данас, кад сам ја као млад *Србин* узео ову радњу, у коју долазе пристојни људи, на мене се скреће пажња полиције само зато, што кад-год омладина пева у мом локалу!

У том локалу никад није било изгреда, а држим, да због *српске песме* не би требало тражити, да полиција опседа мој локал и у времену, кад *имам права* држати отворен свој локал, јер сам грађанин, који сам платио за то лиценцију и који поштено плаћам своју порезу.

Толико сам имао да кажем на жалбу мога г. комшије.

У *Новом Саду*, 4. (17.) јула 1905.

Иван Маринков,

гостионичар код „Трансвала“.

*) За ствари под овом рубриком не одговара уредништво овога листа ни у ком погледу. — Ур. „Браника“.

Трговина.

Храна.

Нови Сад. 5. јула 1905.

Цене су биле:

Жито ново прве каквоће	—	К 14—60	п.
Жито ново друге каквоће	—	„ 14——	„
Старо — — — — — — —		„ 15—40	„
Наполица стара — — — —		„ 13——	„
Зоб— — — — — — — —		„ 11—60	„
Јечам нови — — — — —		„ 12——	„
Кукуруз стари окрњен	—	„ 15——	„
Кукуруз нови окрњен —	—	„ 14—60	„
Клипови — — — — — —		„ ———	„
Пасуљ бели нови — — —		„ ——	„
Пасуљ жути нови — — —		„ ———	„
Вика — — — — — — —		„ ———	„
Мухар — — — — — — —		„ ———	„
Проја — — — — — — —		„ ———	„
Вуна — — — — — —	180	„ ———	„

Све од 100 клгр.

Марва, свињи и живина.

Нови Сад, 5. јула 1905.

Волови по кили— — — — —		60—66	п.
Свињи тешки по кили— —		К 1·—04	„
„ средњи „ „ — — —		96——	„
„ лаки „ „ — — —		90——	„
„ мршави пар — —		160 и 190	п.
Теоци по кили — — — — —		70—76	К
Јагњци 1 К — — — —		56—60	
„ по пару — — — —		20—26	К
Кљукане гуске по кил.	1 круна	20—	пот.
Јаја 7 ком. — — — — — — —		40	пот.

Управник: **Др. Мих. Полит-Десанчић.**

Одговорни уредник: **Јанко Перић.**

ОГЛАСИ.

Др. Лаза Марковић

лекар 301 3—3

и

Др. Душан Шпирта

зубни лекар

отпутовали су на 3 недеље

из

НОВОГ САДА.

10.000

хектолитара

ВИНСКИХ БАЧАВА

у свакој величини почевши од **5 хектолитара,** продаје уз **врло умерене цене** фирма: 272 7—36

Alex Breyer i sinovi

Križevci (Хрватска.)

Кућа на продају,

налазећа се у јазавачкој (Borz) улици, бр. 21., продаје се из слободне руке.

Ближа извешћа код кућегазде

ЈАКОВА ФУНТАКА

309 1—3 шеширџије

ЗАЈМОВИ

на непокретности као: земље и куће, које носе кирију без трошкова у напред на 10 до 70 година и на II. и III. место ради укњижења. Потребно је извод из грунтовнице и катастарски табак. Обратити се треба на 308 1—10

Agraria földhitel és ingatlan forgalmi intézet **Nagyszeben.**

Földes's Margit-Créme

ЗА ДАМЕ НЕОПХОДНО НУЖНО!

НАЈБОЉЕ

!! СРЕДСТВО ЗА УЛЕПШАВАЊЕ !!

После неколико дана одстрањује сваке врсте пега, бубуљица, суједака и сваку нечистоћу на кожи. Углачава боре, чисти, освежава, подмлађује и даје белоће лицу.

Цена: малој тигли 1 К, великој 2 К.

Отмени артикли за тоалету:

Маргита-пудер (у 3 боје) 1.20 К. — **Маргита-сапун** 70 пот. — **Маргита-паста** за зубе 1 К. — **Маргита-водице** за лице 1 К.

Шаље поштом уз поузеће (per Nachnahme), или кад се новац унапред пошље, произвођач:

KELEMEN von FÖLDES, Apotheker, Arad.

Може се добити у свакој апотеци, дрогерији и парфимским радњама.

Главно стовариште: у новосадским апотекама: **Гавре Плавшића Јована Вујића** и **Карла Гросингера.** 300 1—5

Földes's Margit-Créme

ШТАМПАРИЈА

деоничарског друштва „Браника“ у Новом Саду

Грчко-школска улица бр. 11., у кући г. дра Мих. Полита

препоручује се п. н. публици како из места тако и са стране за израду сваковрсних штампарских послова, као: **деоница, диплома, позива на беседе и забаве, разних трговачких тисканица, дела, брошира, часописа, заручница, посетница, јеловника, посмртних објава** и т. д.

Нарочито се препоручујемо сл. новчаним заводима за израду

пословних књига

сваке врсте — које наша штампарија **много јефтиније** може да изради, а тако исто чисто и укусно као растриране књиге, — даље **биланција** и свих потребних тисканица.

Славним црквено-школским општинама препоручујемо се за израду домовних, крштених и посмртних протокола, годишњих прорачуна и т. д.

Наша новооснована штампарија снабдевена је са најбољим брзотисцима, најмодернијим орнаментима и украсима, стога смо у стању сваку поруџбину у духу данашње најмодерније технике извести.

Цена умерена, израда солидна и чиста.

По жељи наших попт. поручиоца, израђујемо нарочито разне позивнице и остале поруџбе и са основом (Tondruck) прецизно и чисто.

С поштовањем

555 43— Штампарија деоничарског друштва „Браника“.

Власник и издавалац: Деоничарско друштво „Браник“. Штампарија деоничарског друштва „Браника“.